

Ireneusz Fechner
Instytut Logistyki i Magazynowania
Wyższa Szkoła Logistyki

Miejsce centrum logistycznego w nazewnictwie infrastruktury logistycznej

Różnorodność nazw, jakimi opatrywane są obiekty służące logistyce, wprowadza często zamęt pojęciowy i utrudnia rozróżnianie funkcji tych obiektów. Nazwy dla obiektów logistycznych tworzone są zarówno ze względów formalnych, których źródłem jest dążenie do umiejscowienia opisywanego obiektu w szeroko pojętej panoramie infrastruktury logistycznej, jak i praktycznych, podyktowanych najczęściej względami marketingowymi, których celem jest wyróżnienie konkretnego obiektu oraz podkreślenie jego roli i znaczenia.

Dla praktyki nie ma większego znaczenia, jaką nazwą opatruje się dany obiekt infrastruktury. Względy formalne przemawiają jednak za koniecznością jednoznacznego nazywania określonej klasy obiektów, ponieważ jest to ważne w sferze planowania, projektowania i realizacji inwestycji, nawiązywania kontaktów handlowych oraz komunikacji, która odbywa się w warunkach różnorodnych, nierzadko rozległych i często złożonych powiązań gospodarczych

między przedsiębiorstwami. Jest to również ważne w publicystyce, a także w sferze badań naukowych oraz edukacji, której jednym z celów powinno być przygotowanie kadr logistycznych posługujących się z tych samych względów jednolitą terminologią. Jednym z takich pojęć, utworzonych w okresie powstawania nowej klasy obiektów infrastruktury logistycznej, jest pojęcie centrum logistycznego, które wobec intensywnego rozwoju tych i podobnych obiektów w ostatnich latach staje się coraz bardziej niejednoznaczne.

Centrum logistyczne jako element infrastruktury logistycznej

Infrastruktura logistyczna, umożliwiająca przemieszczanie towarów oraz wykonywanie na nich operacji w czasie, w którym przemieszczanie nie następuje, składa się z dwóch zasadniczych rodzajów elementów (rysunek 1):

- liniowych – do których zalicza się drogi, linie kolejowe, drogi wodne, ru-

ciągi oraz infrastrukturę telematyczną

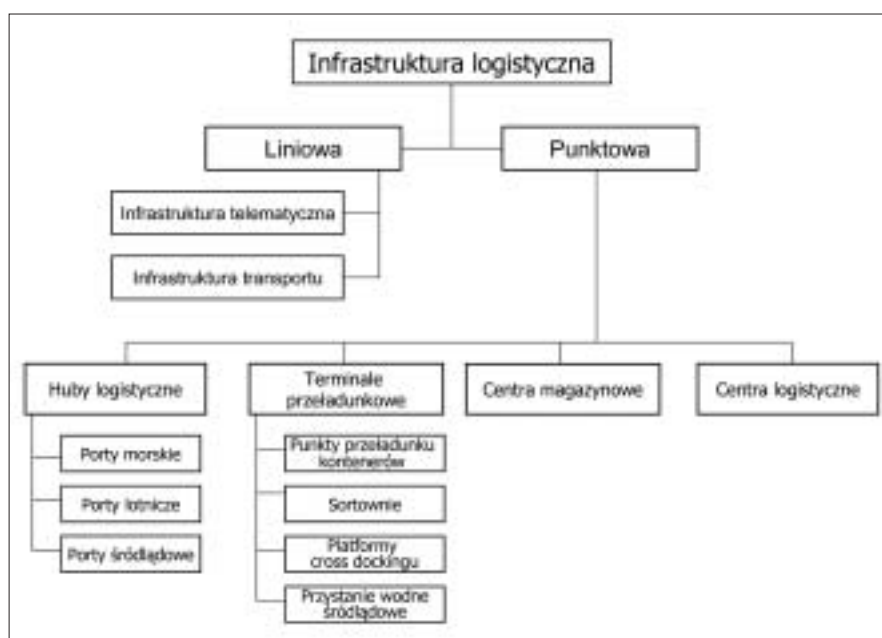
- punktowych – którymi są porty morskie i lotnicze, przystanie wodne, budowle magazynowe, intermodalne terminale przeładunkowe oraz punkty rozdziału i łączenia ładunków.

Powyższy podział pomimo tego, że odnosi się głównie do sfery pojęciowej i znajomości podstawowych operacji wykonywanych w tych obiektach, nie jest jednoznaczny. W portach morskich odbywa się czasowe składowanie przeładowywanych towarów, a w obiektach magazynowych ma miejsce rozdzielanie i łączenie towarów, a także wykonywane są czynności związane z ich uszlachetnianiem: na przykład podmontaż, montaż końcowy lub przepakowywanie. Elementy punktowe sieci logistycznych cechuje różnorodność funkcji i związane z tym bogactwo nazw, w tym nazw własnych.

W literaturze i praktyce spotyka się różne określenia, przy pomocy których definiuje się centra logistyczne. Obok nazwy: centrum logistyczne używane są również zamiennie określenia: logistyczne centrum dystrybucji i centrum logistyczno - dystrybucyjne [1], [2], [3]. Używanie tych dwóch ostatnich nazw nie znajduje uzasadnienia z co najmniej dwóch powodów:

- w centrum logistycznym gromadzone są zapasy zarówno na cele produkcji, jak i sprzedaży i żaden z tych celów nie jest przez nie preferowany; stąd nie ma powodów, żeby jeden z nich wyróżniać w nazwie
- dystrybucja w oczywisty sposób wymaga realizacji określonych funkcji logistycznych i jest z nimi tak silnie powiązana (wręcz od nich zależna), że nie ma powodu, aby rozdzielać je przy pomocy nazwy.

Liczne inwestycje developerów budujących obiekty przemysłowe wprowadziły i upowszechniły kolejne pojęcie –

Rys. 1. Podział infrastruktury logistycznej. Źródło: opracowanie własne.

park logistyczny – używane w nazwach tych obiektów często z uzupełnieniem o miejsce lokalizacji. Używanie zamiennie pojęć: centrum logistyczne, park logistyczny, a nawet spotykanych w literaturze określeń takich, jak wioska logistyczna, strefa logistyczna lub nazywanie przez przedsiębiorstwo obiektu magazynowego (w którym gromadzi zapasy wyłącznie na własny użytek) swoim centrum logistycznym, służy przede wszystkim celom marketingowym, ale bez osadzenia tych nazw w ogólnym kontekście nazewniczym w obszarze logistyki, co zwiększa skalę dezinformacji oraz niepotrzebnie mnoży słownictwo logistyczne.

Proponowane zasady klasyfikacyjne i podstawowe definicje

Proponuje się przyjęcie następujących zasad klasyfikacyjnych:

- wprowadzenie oddzielnych nazw dla określonych obiektów infrastruktury logistycznej w zależności od rodzaju funkcji realizowanych w danym obiekcie
- nie wprowadzanie nowych nazw dla obiektów, które mają ugruntowaną nazwę w terminologii logistycznej
- traktowanie nazw wprowadzanych w sposób dowolny przez właścicieli obiektów infrastruktury logistycznej jako nazw własnych, które nie są sprzeczne z zasadniczą klasyfikacją, ponieważ używane są wyłącznie dla celów marketingowych, charakteryzujących konkretny obiekt lub podobną klasę obiektów (na przykład obiekty deweloperskie).

W związku z przedstawionymi wyżej zasadami klasyfikacji proponuje się następujące definicje dla obiektów punktowych infrastruktury logistycznej:

Centrum logistyczne

Centrum logistyczne – obiekt przestrzenny z właściwą mu organizacją i infrastrukturą umożliwiającą różnym niezależnym przedsiębiorstwom wykonywanie czynności na towarach w związku z ich magazynowaniem i przemieszczaniem pomiędzy nadawcą i odbiorcą oraz wykonywanie czynności na używanych do tego celu zasobach.

Centrum magazynowe

Centrum magazynowe – obiekt przestrzenny z właściwą mu organizacją i infrastrukturą umożliwiającą różnym, niezależnym przedsiębiorstwom wykonywanie czynności na towarach w związku z ich magazynowaniem i przemieszczaniem pomiędzy nadawcą i odbiorcą.

Budynek magazynowy

Budynek magazynowy¹ – budowla zamknięta, całkowicie osłonięta za pomocą przegród budowlanych (ściany zewnętrzne oraz dach), przeznaczona do magazynowania zapasów.

Intermodalny terminal przeładunkowy

Intermodalny terminal przeładunkowy – obiekt przestrzenny z właściwą mu organizacją i infrastrukturą umożliwiającą przeładunek intermodalnych jednostek transportowych: kontenerów, nadwozi wymiennych i naczep samochodowych, pomiędzy różnymi środkami transportu oraz wykonywanie czynności na tych jednostkach w związku z ich składowaniem i użytkowaniem.

Terminal przeładunkowy (platforma cross dockingu, sortownia paczek)

Terminal przeładunkowy – budowla

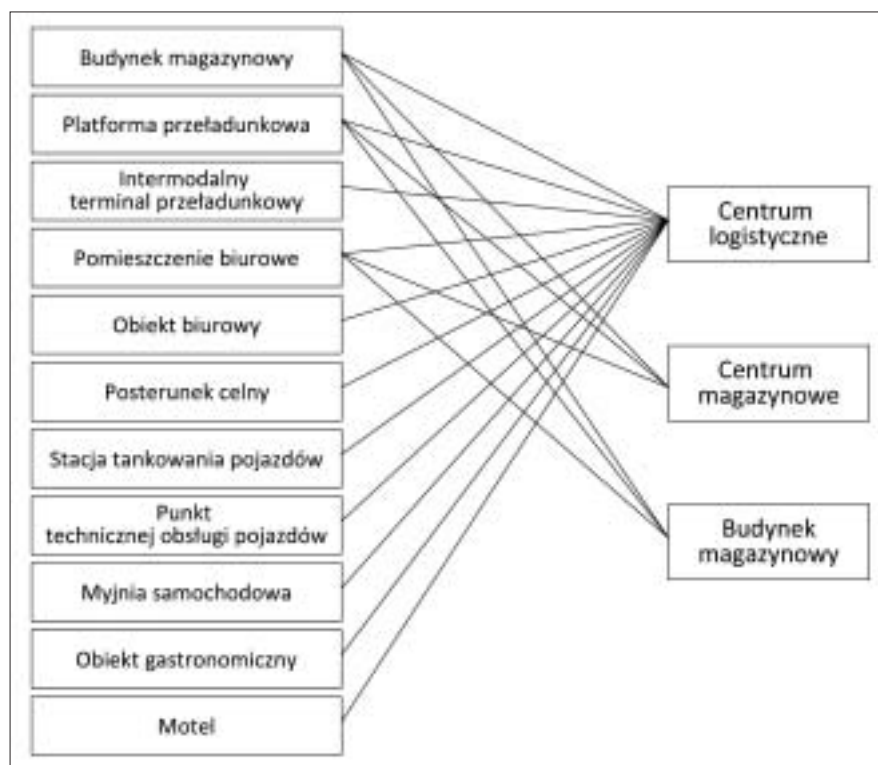
magazynowa wraz z infrastrukturą i organizacją umożliwiającą przyjmowanie i wydawanie towarów, a także ich szybkie sortowanie, rozdzielanie i łączenie, z wyeliminowaniem fazy składowania.

Przesłanki przemawiające za proponowaną klasyfikacją

Podstawową przesłanką, przemawiającą za wprowadzeniem zaproponowanej klasyfikacji i przedstawionych wyżej definicji, jest zdaniem autora potrzeba ochrony pojęcia „centrum logistyczne” przed jego nadużywaniem, prowadzącym do jego spłylenia przez nadmierne używanie tego określenia dla każdego budynku magazynowego czy zespołu budynków. O tym czy dany obiekt przestrzenny jest lub nie jest centrum logistycznym, przesądza rodzaj dysponowanej przezeń infrastruktury umożliwiającej świadczenie określonych usług.

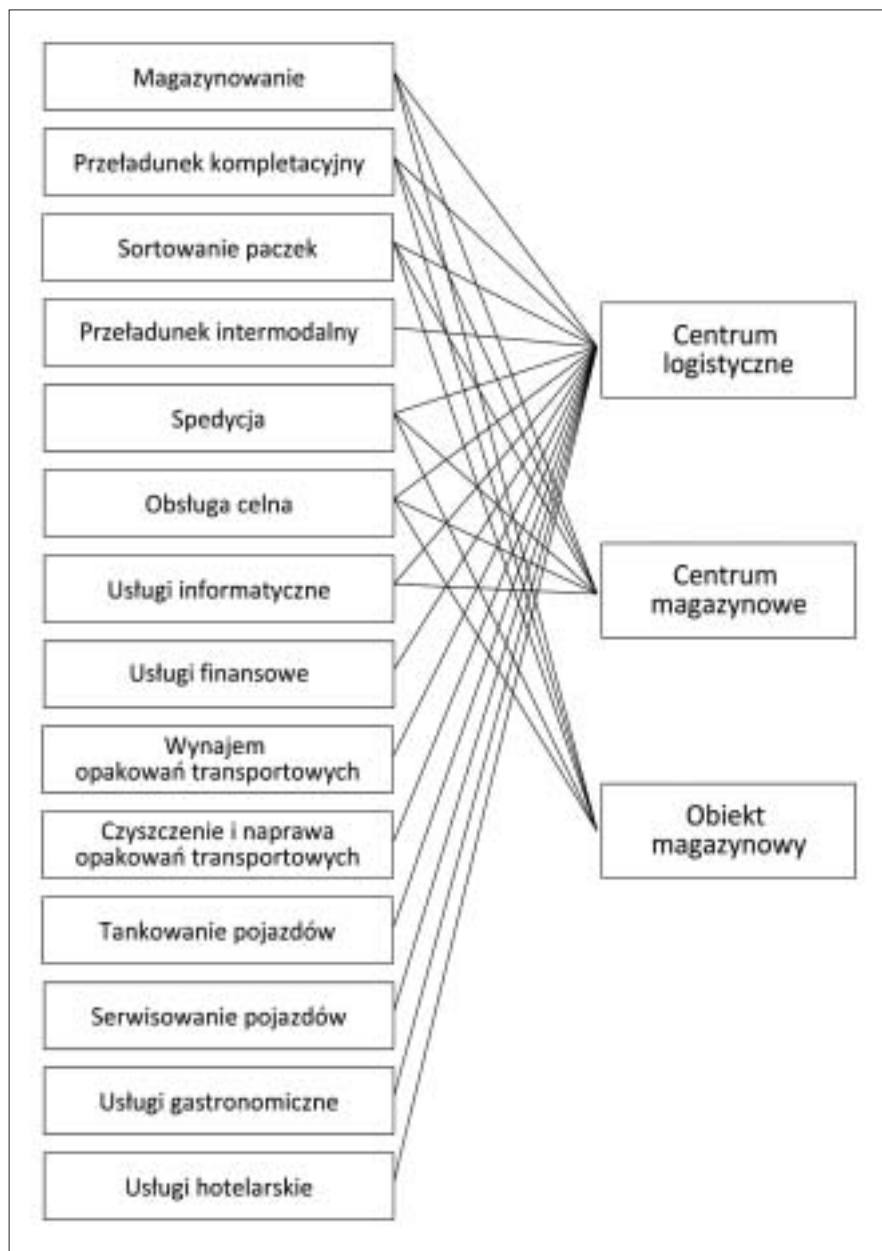
Schemat powiązań pomiędzy poszczególnymi elementami infrastruktury logistycznej pokazano na rysunku 2.

Liczba powiązań pomiędzy poszczególnymi elementami infrastruktury pokazuje wyraźnie, że centrum logi-

Rys. 2. Wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami infrastruktury.
Źródło: opracowanie własne.

¹ Słownik terminologii logistycznej. ILiM, Poznań 2006.

Rys. 3. Schemat powiązań pomiędzy obiektami infrastruktury logistycznej, a realizowanymi w nich funkcjami. Źródło: opracowanie własne.

styczne jest obiektem najbardziej złożonym, skupiającym największą liczbę komponentów infrastruktury, a ponadto zawiera takie elementy, które w centrum magazynowym i w budynku magazynowym nie występują.

Drugim wyróżnikiem centrum logistycznego jest liczba i rodzaj funkcji, jakie mogą być realizowane w obiekcie przestronnym w związku z dysponowaną przez niego infrastrukturą. W przypadku centrum logistycznego funkcje te wykraczają poza obszar procesów logistycznych i część z nich ma charakter pomocniczy (obsługa środków transportu, opakowań transportowych). Pozostałe nie mają żad-

nego związku z tymi procesami, ale ich obecność w centrum logistycznym zwiększa komfort realizacji tych poprzednich, co postrzegane jest jako dodatkowa wartość. Powiązania pomiędzy obiektami infrastruktury logistycznej, a funkcjami jakie mogą być w nich realizowane, pokazano na rysunku 3.

Podsumowanie

Centra logistyczne są punktowymi elementami sieci logistycznych o najwyższym stopniu złożoności, który cechuje występowanie w nich nie tylko funkcji logistycznych, ale także szeregu

funkcji dodatkowych, takich jak obsługa środków transportu, wynajem, czyszczenie i naprawa opakowań transportowych, usługi informatyczne, finansowe oraz funkcji dodatkowych, które nie występują w pozostałych obiektach infrastruktury logistycznej. Ponadto mają jeszcze jedną cechę, odróżniającą je od wielu obiektów magazynowych, którym często przypisuje się podobną nazwę: udostępniają miejsce do prowadzenia działalności wielu niezależnym, a często konkurującym z sobą przedsiębiorstwom:

- usługodawcom logistycznym świadczącym usługi na rzecz innych podmiotów
- przedsiębiorstwom produkcyjnym i handlowym, które w centrach logistycznych gromadzą zapasy na własny użytek
- przedsiębiorstwom usługowym o bardzo różnym charakterze, które postrzegają centrum logistyczne jako atrakcyjne dla siebie miejsce działalności ze względu na dużą liczbę potencjalnych klientów.

W warstwie pojęciowej właściwe rozpoznawanie i klasyfikowanie obiektów logistycznych, takich jak centrum logistyczne, centrum magazynowe, czy budynek magazynowy, nie stanowi problemu. Wystarczy jedynie konsekwentnie posługiwać się jednoznacznie rozumianymi nazwami. Natomiast nie rozumianymi nazwami, często bardzo udane, powinny być w ich opisie uzupełniane o jeden z wyżej wymienionych elementów klasyfikacji, o ile wystąpi taka potrzeba.

BIBLIOGRAFIA:

1. Abt S. „Uzależnienie funkcji centrów logistycznych od infrastruktury logistycznej” I Ogólnopolska Konferencja „Centra logistyczne w Polsce”. Wrocław 20.04.2001.
2. Abt S. „Różnorodność Logistycznych Centrów Dystrybucji”. Konferencja Naukowo-Techniczna pt. Centra logistyczne dla obsługi transportu towarowego. SITK Poznań 4-5 czerwca 1996.
3. Fechner I. „Centra logistyczne. Cel - Realizacja - Przyszłość” Instytut Logistyki i Magazynowania Poznań 2004 Seria Biblioteka Logistyka.